

Alexander Fidora
(ICREA – Universitat Autònoma de Barcelona)

Cognitio de Deo.

The Epistemological Status of Philosophy and Theology in Nicholas of Lyra's *principium*

Introduction

**1 Nicholas's Epistemology between Aristotle,
Aquinas and the Franciscan Turn**

**2 The Problem of Intrinsic vs. Extrinsic
Finality: Readings of *De anima***

Concluding Remarks

1. Nicholas's Epistemology...

Thema and Division of the *principium*

Jesus Sirach 24:23: “Haec omnia liber vitae Jesus”

Nicholas: “Sacra Scriptura quadrupliciter describitur secundum quatuor excellentias, quibus omnem scripturam aliam excellit. Primo enim describitur ut **singularis eminentiae**, quod notat pronomen singulare, cum dicitur, *haec*. Secundo describitur ut **generalis continentiae**, quod ostendit signum universale, cum dicitur, *omnia*. Tertio, ut **specularis intelligentiae**, quod denotat conditio libri, cum dicitur, *liber*. Quarto ut **salutaris efficaciae**, quod ostendit consecutio finis intenti, cum dicitur, *vitae*.”

1. Nicholas's Epistemology...

The Aristotelian Point of Departure

Arist., *De anima* I, 1: “We regard all knowledge as beautiful (*kalos*) and valuable (*timios*), but one kind more so than another, either in virtue of its accuracy (*kat' akribeian*), or because it relates to higher inquiry and more wonderful things (*tô beltionôn te kai thaumasiôterôn einai*). On both these counts it is reasonable to regard the inquiry concerning the soul as of the first importance.”

Nicholas: “Circa primum sciendum quod una scientia eminentior est altera seu honorabilior duplici de causa, ut habetur primo *De anima*. Una est, quia est de nobiliori subiecto: alia, quia procedit certiori modo. Et propter utramque Sacra Scriptura, quae proprie theologia dicitur, cum ipsa sola sit textus huius scientiae, omnes scientias antecellit.”

1. Nicholas's Epistemology...

The Interpretation of *De anima* I, 1

Primo, quia habet Deum pro subiecto, qui est in summo totius nobilitatis: propter quod nominatur theologia, quasi sermo de Deo, secundo quia procedit modo certiori; aliae enim scientiae humanitus repertae procedunt per investigationem rationis humanae. In quo quidem processu licet non sit error quantum ad cognitionem primorum principiorum, quae sunt per se nota [...], tamen in deductione conclusionum ex principiis potest esse error.

1. Nicholas's Epistemology...

The Biblical Confirmation of This Interpretation

[...] de singulari eminentia huius scientiae dicitur Deuteronomii quarto: 'Haec est sapientia vestra, et intellectus coram populis.' (Deut. 4:6) Sapientia enim dicitur proprie illa scientia quae considerat altissimas causas [...]. Sacra vero Scriptura habet Deum pro subiecto, ut dictum est, qui est prima causa simpliciter omnium et ideo proprie dicitur Sapientia.

1. Nicholas's Epistemology...

Differences "in fine cognitionis"

[...] philosophi cognitionem de Deo habitam non ordinaverunt ad alium finem, sed ipsam quaesierunt propter ipsum speculari tantum, in quantum est perfectio ipsius cognoscentis. Cognitionis autem Dei, quae in Sacra Scriptura traditur, ad hoc principaliter quaeritur, ut per ipsam ipse specularis seu contemplans feratur in amorem ipsius obiecti cogniti, scilicet Dei [...].

1. Nicholas's Epistemology...

Preliminary Conclusion

Sacred Scripture/Theology excels Philosophy in terms of:

- subject matter
- certainty or method
- *in proprietatibus de Deo cognitis*, i.e. regarding their scope
- *in fine cognitionis*, i.e. with regard to their finality

2. The Problem of Intrinsic vs. Extrinsic Finality

Thomas Aquinas, *Sententia libri de anima*: “Circa primum sciendum est, quod omnis scientia bona est. [...] Inter bona autem quaedam sunt laudabilia, illa scilicet quae sunt utilia in ordine ad finem aliquem: laudamus enim bonum equum, quia bene currit; quaedam vero sunt etiam honorabilia, illa scilicet quae sunt propter seipsa; honoramus enim fines. In scientiis autem quaedam sunt practicae, et quaedam speculativae: et hae differunt, quia practicae sunt propter opus, speculativae autem propter seipsas. Et ideo scientiarum, speculativae, et bonae sunt et honorabiles, practicae vero laudabiles tantum.”

Concluding Remarks

- Many comparative *principia* quote *De anima* I, 1
- And many of them establish utility as an epistemological criterion, e.g. Nicholas of Ockham OFM and Stephen of Besançon OP
- Nicholas therefore as a witness of the epistemological challenges theologians were facing

